

майбутніх фахівців сфери інформації і розглядається як процес формування готовності до здійснення зазначеного виду діяльності. Кожний зі структурних компонентів цієї моделі виконує особливі функції в системі творчого процесу самостановлення майбутнього журналіста як особистості. Оволодіння моральною готовністю до фахової діяльності особистістю студента-журналіста сприяє задоволенню її вищих потреб – в самоактуалізації та самореалізації. Представлена модель стає орієнтиром успішної організації процесу духовно-морального виховання майбутніх журналістів.

Література

1. Бабанский Ю.К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса / Ю.К.Бабанский. – М. : Просвещение, 1982. – 192 с.
2. Бех И.Д. Нравственность личности : стратегия становления / И.Д.Бех. – Ровно : РИО управления по печати, 1991. – 146 с.
3. Бех И.Д. Виховання особистості : підручник / І.Д.Бех. – К. : Либідь, 2008. – 848 с.
4. Леонтьев А. Н. Деятельность, сознание, личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Смысл; Академия, 2004. – 352 с.
5. Подласый И.П. Педагогика / И.П.Подласый. – М. : Просвещение, 1999. – 360с.

Анотація

У статті надається визначення моральної готовності майбутніх журналістів до фахової діяльності, обґрунтовуються структурні компоненти і зміст моделі моральної готовності журналістів до фахової діяльності. Визначаються сутність, функції кожного компонента моделі та зв'язки між ними.

Анотация

В статье дается определение моральной готовности будущих журналистов к профессиональной деятельности, обосновываются структурные компоненты и содержание модели моральной готовности журналистов к профессиональной деятельности. Дается определение сущности, функциям каждого компонента модели и связям между ними.

Summary

The article provides a definition of moral readiness of future journalists to their professional activity, structural components and essence of the model of journalists' moral readiness to professional activity are substantiated. The essence, the functions of every component in model and relations between them are determined.

Ключові слова: модель, моральна готовність, духовно-моральні цінності, професійна діяльність.

Ключевые слова: модель, нравственная готовность, духовно-нравственные ценности, профессиональная деятельность

Key words: model, moral readiness, spiritual- moral values, professional activity.

Подано до редакції 14.03.2012.

Рекомендовано до друку докт.пед.наук, проф. Кучерявим О.Г.

УДК 378: 37.04

©2012

Кривошеєва Г.Л.

ПРОФЕСІЙНЕ ДОВГОЛІТТЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Постановка проблеми у загальному вигляді... Сучасна система освіти потребує вирішення першочергових завдань, нерозривно пов'язаних з кадровим забезпеченням, підготовкою майбутніх педагогів націлених на довге, творчо насичене, плідне професійне життя, інноваційну діяльність, на творчу самореалізацію, самовдосконалення своїх професійних і особистісних якостей вже під час навчання у вузі. Проблема кадрового забезпечення загострюється і у зв'язку з тим, що сьогодні спостерігається як старіння населення України в цілому, так і педагогічних кадрів, зокрема. Відповідно до Закону України "Про вищу освіту", "Про освіту", Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті гарантією успішного виконання суспільством освітньої місії є якість професійної підготовки майбутнього педагога здатного до професійного творчого довголіття, самозбереження.

Соціальний і науково-технічний прогрес, досягнення медицини покращили якість життя людини і збільшили його тривалість. У зв'язку з цим у багатьох країнах світу спостерігається тенденція підвищення пенсійного віку. В Україні згідно з Законом " Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи" (№ 7455) пенсійний вік збільшився на п'ять років. Вирішуючи питання професійної кваліфікації вчителя, формування морально-етичних якостей, забезпечення соціального комфорту в умовах тривалої соціально-економічної кризи, не слід забувати, що професія учителя відноситься до розряду стресогенних и емоційно напружених. При тривалій багаторічній праці підвищується ризик виникнення багатьох захворювань, що зменшує професійну активність і скорочує можливість професійного довголіття педагога.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Проблема професійного довголіття у педагогічній науці є недостатньо розробленою. Однак, передумови для її розв'язання створено численними дослідженнями різних аспектів здорового способу життя особистості, її культури здоров'я, творчості, творчого потенціалу особистості, професійного довголіття як явища об'єднуючого індивідуальні, соціальні і культурні основи у житті конкретної людини в працях провідних учених. Концептуальні основи для дослідження даної проблеми висвітлюються у працях представників філософської науки

(Л.Антропової, Г.Батищева, М.Бердяєва, І.Бєскової, Т.Ветошкіної, М.Кагана, Л.Никифорової, Ж.Сартра, Л.Соханя, В.Тихоновича, А.Шуміліна, В.Яковлєва, Л.Яценко та ін.), які вивчають джерела, рушійні сили, потреби особистості у творчому самовиявленні своїх здібностей без шкоди для здоров'я, наводять своє бачення діалектики творчості; соціологів (Р.Зобова, В.Келась'єва, В.Харчева та ін.), які розкривають шляхи і засоби творчої самореалізації особистості у різних соціальних структурах; дослідження проблеми творчих здібностей особистості, її адаптації до оточуючого середовища, самореалізації як її потреби, як діяльності і як результату цієї діяльності знаходимо у працях психологів (К.Абульханової-Славської, Б.Анань'єва, Д.Богоявленської, Л.Виготського, М.Гінзбурга, Г.Костюка, О.Леонть'єва, А.Маслоу, Я.Пономарьова, Б.Теплова, К.Роджерса, В.Романця та ін.).

У класичній гуманістичній педагогіці особливу увагу проблемам підготовки педагога, творчого розвитку особистості, самовиховання і самовдосконалення як процесам що лежать в основі професійного довголіття приділяли К.Вентцель, А.Дістервег, Й.Песталоцці, М.Пирогов, Ж.-Ж.Руссо, К.Ушинський та ін.

Однак провідна роль у визначенні умов та чинників, що стимулюють процес професійного довголіття, творчого розвитку особистості, педагогічних засобів розвитку творчих здібностей учнівської молоді, їхньої творчої самореалізації впродовж життя, належить педагогам (В.Алфімову, В.Андрєєву, Т.Барішніковій, Л.Бондарєву, Н.Борисовій, В.Горащук, Л.Дроздиківій, О.Кучерявому, В.Кисельовій, Л.Левченко, Л.Мітіній, Л.Попову, В.Рибалка, С.Сисоєвій, М.Ситніковій, Г.Шевченко та ін.). Різні аспекти професійного вигорання вчителів досліджуються педагогами, психологами, медиками (Є.Асмаковець, В.Алфімов, С.Ахмерова, І.Мартинюк, Л.Карамушка, Л.Колесніков, Р.Мільруд, Л.Мітіна, Ж.Новікова, В.Орел, Д.Трунов, Ю.Юдчиць та ін.). В Україні проблема професійного довголіття педагогів дістала найбільшої розробки у працях доктора педагогічних наук, професора В.Алфімова.

Іншими словами, вже існує уявлення про професійне довголіття на засадах міждисциплінарного підходу (педагогіка, психологія, медицина), однак, як педагогічна проблема воно ще не було у фокусі саме науково-педагогічного дослідження, не розкрита його сутність.

Формулювання цілей статті... Розкрити значущість професійного довголіття для майбутнього педагога і визначити його як педагогічну проблему.

Виклад основного матеріалу дослідження... Аналіз літератури з дослідження даної проблеми дозволяє стверджувати, що професійне довголіття педагога, більшою мірою, пов'язується із станом його здоров'я, наявністю захворювань обумовлених особливостями педагогічної праці. Так, у науковій медичній літературі є дані про те, що у педагогів спостерігаються вкрай низькі показники здоров'я, які ще більше погіршуються при збільшенні стажу роботи, оскільки ця професія має певні особливості: інтенсивне голосове навантаження, систематичне навантаження зорового аналізатору, виражена нервово-емоційна напруга, незначна рухова активність, тривале вертикальне положення при проведенні занять, контакт з численною аудиторією учнів.

Науковці-медики доводять, що інтенсивне голосове навантаження призводить до формування патології голосового апарату, послаблює гучність голосу або викликає його повну відсутність, розвиваються запальні процеси. Одна з причин професійної непридатності педагога – це втрата голосу.

Виражена нервово-емоційна напруга може трансформуватися у психо-соматичну патологію: виразкову хворобу шлунку і дванадцятипалої кишки, гіпертонічну хворобу, ішемічну хворобу, неврози, бронхіальну астму, вегето-судинну дистонію та ін. Вчені підкреслюють, що у вчителів значна функціональна напруга нервової і серцево-судинної систем нарастає до кінця робочого дня, робочого тижня, навчального року. Цьому сприяє і відсутність постійного, раціонального режиму дня через зміни у розкладі, наявність двозмінної роботи. Такі особливості праці педагогів впливають на оптимальний режим харчування і відпочинку, провокують виникнення втоми і перевтоми, приводять до виснаження функцій центральної нервової системи. Безсоння як ознака перевтоми часто зустрічається серед вчителів. З підвищенням педагогічного стажу збільшується і кількість педагогів з порушеннями сну.

Систематична напруга органів зору під час роботи на комп'ютері, при перевірці зошитів призводить до зниження їх гостроти і до швидкої втоми очей практично у всіх педагогів. Такі захворювання як близькозорість, далекозорість, астигматизм розповсюджені серед педагогічного контингенту.

Мале рухове навантаження, тривала вимушена статична поза є причиною розвитку деформації опорно-рухового апарату, остеохондрозу, застійних явищ у судинах малого тазу і нижніх кінцівок, варикозного розширення вен, запальних процесів органів малого тазу. Гіподинамія, як зниження рухової активності, призводить до погіршення функції скелетних м'язів. Всі ці негативні явища накладаються на відсутність потреби у руховій активності через вікові особливості організму після закінчення періоду росту. Не останню роль у розвитку гіподинамії відіграє і поліпшення побутових умов, розвиток науки і техніки.

При наявності великої кількості людей (30-40 учнів) у обмеженому просторі (класна кімната) швидко розповсюджуються захворювання що передаються повітряно-крапельним і повітряно-пиловим шляхом: грип, туберкульоз, гострі респіраторні захворювання.

Неврахування, зневажливе ставлення до цих факторів ставлять під загрозу повноцінне, активне, творчо насичене професійне життя людини, зменшують прагнення до пізнання і самопізнання, гальмують готовність особистості до змін, до відкритої взаємодії із світом, перешкоджають формуванню позитивного самоставлення і ставлення до оточуючих, вихованців, колег. Модернізація вищої школи покликана задовольнити соціальну потребу у педагогах спроможних впродовж свого трудового шляху до прогнозування і самопроєктування своєї діяльності, до кар'єрного зростання і професійного довголіття.

Особливості нераціонально організованого навчально-виховного процесу, власного способу життя можуть призводити до виникнення у педагогів стану так званого професійного вигорання. Цей стан характеризується емоційною сухістю педагогів, байдужістю до професійної діяльності, хронічною втомою, розчаруванням, незадоволеністю результатами своєї праці, апатією аж до розвитку депресії. Проблема професійного вигорання вчителів знайшла своє відображення у психолого-педагогічній літературі (В.Алфімов, Є.Асмаковець, Л.Колесніков, І.Мартинюк, Л.Мітіна, Ж.Новікова, В.Орел та ін.). У науковій літературі визначаються такі поняття як "професійна дезадаптація", "професійна деформація", встановлюються рівні професійного вигорання педагогів, шляхи оптимізації педагогічної праці, зовнішні і внутрішні фактори професійного вигорання тощо. Вчені зазначають, що "професійному довголіттю педагога не сприяють втома, почуття виснаженості, асенізація, чуттєвість до змін у зовнішньому середовищі, хвороби. Учителі, які характеризуються емоційним виснаженням, мають низький рівень ентузіазму, роздратованість, ригідність, дистанціюються від колег, мають підвищений рівень відповідальності за успіхи учнів..." [1, с. 9].

Професійне довголіття як складна інтегрована якість особистості пов'язане не тільки з відсутністю хвороб. Як зауважує професор В.Алфімов "Професійне довголіття педагога має різні аспекти проявлення. Це й прагнення передавати досвід молодим колегам, і ставлення до свого здоров'я, до харчування, до оточення (колеги, родичі тощо), удосконалення аутокомунікації (удосконалення внутрішнього діалогу дозволяє рефлексувати емоційні, інтелектуальні, фізичні ресурси особистості) та ін. Його довголіття також залежить від рівня вітальності професіонала. Внутрішня енергія, яка є джерелом внутрішніх потреб особистості, свідчить про прагнення до пізнання, активності та до самовираження" [1, с. 9]. Потреба особистості у самоактуалізації, у акме-орієнтованій самозміні є потужним ресурсом професійного довголіття педагога. "Здібність до акме-орієнтованих самозмін, до перетворення будь-якої діяльності у діяльність самоперетворення відіграє першорядну роль у активізації процесів досягнення акме і само здійснення" [3, с. 13].

Професійне довголіття педагога розуміється нами як пріоритетна цінність, як процес і результат професійного творчого самозбереження і самовираження, сходження до акме-орієнтованих самоперетворень. Готовність педагога до активного сприйняття всього нового, подолання у своїй роботі стереотипів, пошуку нестандартних, інноваційних форм і методів роботи, самопроєктування і самокорекції діяльності із самозбереження, адаптація до нових освітніх технологій, побудова гуманних відносин з вихованцями на суб'єкт-суб'єктній основі свідчить про молодість душі педагога, його професійне довголіття. "Довголіття вчителя – це показник його професійної самоактуалізації. Правильний вибір професії педагога, емоційна включеність в педагогічну діяльність – одні з основних шляхів до цього довголіття" [1, с. 9]. При професійному старінні спостерігається відсутність вищеперерахованих ознак, байдужість до педагогічної творчості, канонізація власного досвіду, припиняється зростання його майстерності.

Сучасні науковці визначають показники професійного здоров'я і довголіття вчителя, які є інтегральними характеристиками особистості:

- педагогічна спрямованість;
- педагогічна компетентність;
- емоційна (поведінкова) гнучкість;
- професійна самосвідомість [4, с. 33].

Російський вчений Л.Мітіна першим напрямом у вирішенні проблеми гармонізації і гуманізації особистості вважає "виховання і підтримання мотивації на педагогічну діяльність, співпрацю з дитиною. Майбутній педагог спрямований на досягнення у педагогічній діяльності, готовий максимально розвивати свої здібності, постійно змінюватись і реалізовувати свої можливості впродовж трудового життя, продуктивно розв'язувати педагогічні і особистісні проблеми.

Другий напрям – забезпечення соціально-психологічних умов підвищення рівня педагогічної компетентності, поперед усе комунікативної..." [4, с. 34]. Така компетентність є результатом педагогічної підготовки у системі безперервної освіти, це певний рівень педагогічної майстерності. Самопроєктування майбутніми педагогами власної педагогічної діяльності, професійного довголіття дозволяє досягти високого ступеня цієї майстерності і підтримувати його впродовж усієї професійної кар'єри.

При визначенні наступного напрямку дослідника робить акцент на психологічному забезпеченні підвищення культури емоційного життя вчителя, під якою розуміє психологічну готовність до адекватного емоційного реагування; а такі якості як "косність, спрощенство, заорганізованість – прямою загрозою його професійному

здоров'ю і довголіттю" [4, с. 34]. Однією із найважливіших професійно значущих якостей педагога є стресостійкість. Підтримка психічного здоров'я у процесі педагогічної діяльності, пов'язаної із впливом стресових факторів, передбачає вміння педагога користуватися прийомами психічної саморегуляції, самокорекції, релаксації, аутогенного тренування тощо. Порушення механізмів саморегуляції, деформація внутрішнього світу особистості є причиною багатьох соматичних і психосоматичних захворювань, що розповсюджені серед педагогічного контингенту.

Останній напрям який визначає Л.Мітіна, стосується підвищення професійної самосвідомості вчителя, усвідомлення себе особистістю, що здатна проектувати своє майбутнє. Згідно з її уявленнями основними підструктурами професійної самосвідомості вчителя є когнітивна, афективна, і поведінкова. Також для нашого дослідження заслуговують на увагу її погляди про наявність у підструктурах професійної самосвідомості педагога характеристик, які обумовлюють його саморозвиток і самоактуалізацію, розширення творчих можливостей впродовж життя, про зв'язок між задоволеністю вчителем своєю професійною діяльністю і розвитком його емоційної стійкості, важливого для педагогічної праці емоційного тону тощо.

Здатності особистості до самозміни, до самовдосконалення через самоактуалізацію і самореалізацію присвячено багато наукових досліджень у галузі педагогіки і психології (К.Абульханова-Славська, Л.Анциферова, Б.Ананьєв, Г.Балл, І.Бех, Л.Виготський, Б.Ельконін, Г.Костюк, О.Савченко, В.Серіков та ін.). Формування особистості, спрямованої на професійне творче довголіття є прерогативою вищих навчальних закладів. Своєрідним орієнтиром досліджуваної проблеми стали основні положення гуманістичної, аксіологічної, особистісно-орієнтованої, діяльнісної парадигм, які в сукупності передбачають створення цілісного педагогічного процесу, у якому пріоритет надається цінності здоров'я, життя, професійної діяльності, професійного довголіття майбутнього педагога. Обравши особистісно-діяльнісний підхід як провідну методологічну орієнтацію на проблему формування основ професійного довголіття майбутніх педагогів навчально-виховний процес у вищій школі, потрібно будувати згідно з принципами індивідуалізації, самоактуалізації, самоздійснення, суб'єктності, творчості. Тож професійне довголіття є, насамперед, педагогічною проблемою, розв'язання якої дозволить оновити педагогічні кадри, подовжити їх професійний вік.

Висновки... Таким чином, професійне довголіття – це не тільки і не стільки вікова категорія, оскільки окрім кількісних має і якісні характеристики. Перед вищою школою постає завдання підготовки нового покоління педагогів, які розуміють значущість і необхідність вирішення даної проблеми, відчують потребу у самовдосконаленні впродовж життя, володіють знаннями і методиками подовження активного професійного довголіття. Для вирішення цього завдання необхідна нова філософія освіти, яка закладає випереджаючі можливості, моделює професійний шлях, особистісний розвиток, бажане майбутнє, у якому найвищою метою стане досягнення професійного успіху, духовного, фізичного, психічного здоров'я, активного, творчого, професійного довголіття.

Література

1. Алфімов В.М. Професійне довголіття педагогів загальноосвітніх шкіл / В.М. Алфімов // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка – № 23 (186), Ч. 2. – 2009. – С.6-11.
2. Ахмерова С.Г. Здоровье педагогов : профессиональные факторы риска / С.Г.Ахмерова // Профилактика заболеваний и укрепление здоровья. – 2001. – № 4. – С. 28-30.
3. Деркач А.А. Акмеологическая культура личности : содержание, закономерности, механизмы развития / А.А.Деркач, Е.В.Селезнева. – М. : Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж : ИздательствоНПО «МОДЭК», 2006. – 496с. – (Серия «Библиотека психолога»).
4. Митина Л.М. Концепция профессионального долголетия / Л.М.Митина // Директор школы. – 1998. – №5. – С. 31-36.

Анотація

У статті розглядається проблема професійного довголіття майбутнього педагога з позицій педагогічної науки; визначаються особливості педагогічної праці, фактори, які впливають на духовну, психічну, фізичну сфери особистості і можуть призводити до певних захворювань, перешкоджати професійному довголіттю. Дається визначення і характеристика поняття "професійне довголіття педагога".

Аннотация

В статье рассматривается проблема профессионального долголетия будущего педагога с позиций педагогической науки; выделяются особенности педагогического труда, факторы, которые влияют на духовную, психическую, физическую сферы личности и могут приводить к определенным заболеваниям, препятствовать профессиональному долголетию. Дается определение и характеристика понятия "профессиональное долголетие педагога".

Summary

The problem of professional longevity of future teacher from positions of pedagogical science is examined in the article; the features of pedagogical work, factors, that influence on spiritual, psychical, physical spheres of personality and can result in certain diseases, prevent to professional longevity are highlighted in the article. Determination and description of concept 'Professional Longevity of Teacher' are given.

Ключові слова: педагог, професійне довголіття, професійне здоров'я, самоактуалізація, самозбереження.

Ключевые слова: педагог, профессиональное долголетие, профессиональное здоровье, самоактуализация, самосохранение.

Key words: teacher, professional longevity, professional health, self-actualization, self-preservation.

Подано до редакції 14.03.2012.

УДК 378.016:7:[37091.12:78-051]

©2012

Куненко Л.О.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ЕВРИСТИЧНОГО СТИЛЮ ВИКЛАДАННЯ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Пріоритетність вищої освіти і наукового знання на сучасному етапі розвитку нашого суспільства ініційовані міжнародними тенденціями створення єдиного європейського освітнього простору, відносно вимог Болонської системи вищої освіти, де ключовою ланкою виступає створення Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS). Однією з головних вимог Болонської декларації є якість освіти, яка "проходить через усі функції і напрямки діяльності у сфері вищої освіти: якість викладання, підготовки і організації досліджень, якість навчальної діяльності, якість виховання та ін." [6, с. 5], а також важливим є контроль за якістю освіти та її релевантністю (від англ. relevant – доречний, той що стосується справи – значеннєва відповідність між інформаційно-пізнавальним запитом і отриманням повідомлень), володіння інноваційними інформаційними технологіями, мобільність і конкурентоспроможність її випускників на міжнародному ринку праці.

У цьому контексті актуалізується проблема пошуку у студентів-музикантів індивідуального стилю викладання мистецьких дисциплін у процесі їх професійної підготовки, враховуючи інтегративний принцип поєднання різних навчальних видів діяльності. Цей вид фахової самореалізації криється в творчому потенціалі майбутніх учителів і спрямований на зростання їх професійної майстерності та індивідуальності. Активізація педагогічної творчості за рахунок використання на практиці креативних здібностей студента і евристичного навчання забезпечить реалізацію сучасних завдань вищої школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Проблемі дослідження індивідуального стилю викладання або керівництва певною педагогічною діяльністю присвячені роботи: О.Киричука, В.Кан-Калік, А.Козир, Ю.Найда, О.Ребрової, Л.Паньків, Л.Мацько, Н.Тимошенко-Гуральник та ін.. Дослідженнями сутності розуміння поняття "стиль" та визначення стилю управління навчальною діяльністю з позиції педагогічного професіоналізму, особистісного іміджу викладача ВУЗУ: І.Володарська, Н.Гузій, Є.Йоркіна, С.Панчук, Г.Побережна, О.Чебикін О.Шпортун та ін. У той же час в літературі з проблеми дослідження не представлені сучасні обґрунтовані науково-методичні підходи до формування евристичного стилю викладання музики майбутніми вчителями даного напрямку.

Формулювання цілей статті... Тому метою даної статті є розкриття головних узагальнюючих науково-методичних підходів викладання мистецьких дисциплін і розгляд їх як ефективного фактора забезпечення якості формування евристичного стилю викладання майбутніми вчителя даної освітньої галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження... Сучасні тенденції розвитку освіти України в XXI столітті визначили пріоритетність "інтеграційної функції культурної парадигми" (І. Зязюн), висунувши на авансцену нові напрямки наукових досліджень, які все більше привертають увагу наукового співтовариства. Один з цих напрямків – це визначення ролі і призначення учителя мистецьких дисциплін як генератора творчих ідей, вихователя у підростаючого покоління високої духовності, збирача і просвітника-пропагандиста кращих зразків національної культури, акумулятора різних міжкультурних комунікацій та ба ін. Тому панівними у вищій мистецькій освіті виступають "творчість і новаторство – як необхідні імпульси динаміки культури" [4, с. 6], зумовлюючи формування полікультурності і неповторності самої індивідуальності вчителя.

Особливе місце серед мистецьких дисциплін належить музичному мистецтву, як багатофункціональному симультанному явищу, яке має унікальну властивість впливати на різні сфери людини (від оздоровчо-профілактичних до пізнавально-розвивальних).

До оригінальної манери педагогічного керівництва навчальним процесом ми відносимо евристичний стиль викладання музики – як інтерактивний спосіб активізації креативних здібностей учнів, що забезпечує якість і динамічність опанування музичним мистецтвом та здійснює перманентний педагогічний моніторинг.

Поняття перманентний походить від лат. permanens, permanentis – постійний, неперервний, моніторинг (від лат. monitor – той, що попереджає, наглядач) відбиває сутність роботи вчителя щодо регуляції процесу навчання, тобто етично здійснює контрольоване діагностичне спостереження за навчанням школяра, готовий своєчасно допомогти виправити певні недоліки, розв'язати труднощі.

Перманентний педагогічний моніторинг передбачає формування, перш за все, гуманістичної позиції вчителя щодо взаємовідношень з дітьми, використовуючи з свого педагогічного арсеналу найбільш оптимальні й